

**نگاهی به مسوولیت‌های ورزشی
با رویکرد فقه و حقوق**

مؤلف: دکتر سید باقری

سرشناسه	: دکتر باقری، مصطفی، ۱۳۶۴ فروردین -
عنوان و نام پدیدآور	: نگاهی به مسوولیت‌های ورزشی بارویکرد فقه و حقوق / مولف: دکتر مصطفی باقری
مشخصات نشر	: همدان: انتشارات تدین، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۲۴۰ ص.
شابک	: ۶۵۰۰۰۰ ریال ۴-۵۵-۷۵۶۴-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: مسوولیت در حوادث ورزشی - ایران
موضوع	: Liability for sports accidents -- Iran
موضوع	: ورزش - قوانین و مقررات - ایران
موضوع	: Sports -- Law and legislation-- Iran
موضوع	: ورزش (فقه)
موضوع	: (Sports) Islamic law
موضوع	: روشکاران - وضع حقوقی و قوانین
موضوع	: Athletes -- Legal status, laws, etc.
رده بندی کنگره	: ۸۰۸ MH
رده بندی دیویی	: ۲۶۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۰۲۱۹۳۸
نام کتاب: نگاهی به مسوولیت‌های ورزشی بارویکرد فقه و حقوق	
مولف: دکتر مصطفی باقری	
نوبت چاپ اول	: ۱۳۹۸
شمارگان	: ۵۰۰۰
قیمت: ۶۵۰۰۰ تومان	

انتشارات تدین

۰۹۱۸۵۰۰۲۷۰۱

zahrataadaye@yahoo.com

حق چاپ برای ناشر و مؤلف محفوظ است

فهرست

۱۱	سخنی با خوانندگان
۱۳	فصل اول / مقدمه
۲۰	بررسی مسئولیت ناشی از عملیات ورزشی از منظر فقه و حقوق
۲۱	پی نوشت
۲۳	فصل دوم / مفاهیم و مبانی نظری
۲۵	معنای ورزش
۲۵	حقوق
۲۵	حقوق ورزشی
۲۷	مسئولیت
۲۷	مسئولیت های قانونی
۲۸	مسئولیت کیفری
۲۸	رکن قانونی
۳۰	رکن مادی
۳۱	رکن معنوی (روانی)
۳۲	مسئولیت مدنی
۳۳	ارکان مسئولیت مدنی ناشی از عملیات های ورزشی
۳۴	ورود ضرر

۳۵	وجود فعل یا ترک فعل زیان‌بار
۳۷	وجود رابطه سببیت
۳۸	خلاف موازین شرع و مقررات ورزشی بودن عملیات ورزشی
۴۲	تاریخچه حقوق ورزشی
۴۳	تاریخچه حقوق ورزشی در سایر کشورها
۴۵	تاریخچه حقوق ورزش در ایران
۴۵	الف - تاریخچه حقوق ورزشی در ایران باستان
۴۶	ب - تاریخچه حقوق ورزشی در ایران بعد از باستان
۴۶	۱ - قبل از انقلاب مشروطیت
۴۶	۲ - بعد از انقلاب مشروطیت
۵۰	شناخت چالش‌های اخلاقی و مسئولیت ورزشی
۵۱	چالش‌های اخلاقی ورزشی
۵۱	۱ - چالش‌های تربیتی
۵۲	۲ - چالش‌های فنی، قانونی، مقابله‌ای (آسیب‌های)
۵۳	۳ - چالش‌های مدیریتی
۵۳	۴ - چالش‌های اقتصادی
۵۴	۵ - چالش‌های فرهنگی و اجتماعی
۵۵	فلم‌روشناسی چالش‌های اخلاقی و مسئولیت در ورزش
۵۵	مدیران
۵۶	مربیان
۵۸	رسانه‌ها
۶۱	هواداران
۶۵	داوران
۶۶	ورزشکاران
۶۷	اخلاق در قانون
۷۲	آشکال رابطه اخلاق و قانون
۷۳	۱ - غیر اخلاقی و غیر قانونی
۷۳	۲ - غیر اخلاقی، ولی قانونی
۷۳	۳ - اخلاقی، ولی غیر قانونی
۷۳	۴ - اخلاقی و قانونی

۷۳	مسئولیت‌های حقوقی ورزش در حقوق ایران
۷۵	بررسی بند ۱۵۸ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲
۷۶	موضوع بند ۱۵۸ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲
۸۷	شرایط حاکم بر بند ۱۵۸ قانون مجازات اسلامی
۹۳	مرجع تشخیص مخالفت مقررات ورزشی با موازین شرعی
۹۴	بطل جرم نبودن حوادث ناشی از عملیات ورزشی مطابق قانون مجازات اسلامی
۹۶	مسئولیت مدنی مؤسسات ورزشی و برگزارکنندگان مسابقات در حقوق ایران
۱۰۱	ولایت مدیران و سرپرستان ورزشی در حقوق ایران
۱۰۵	مدیران فنی
۱۰۷	مدیران اداری
۱۰۹	مسئولیت مدیر باشگاه در مقابل ورزشکار
۱۱۵	مسئولیت مدیر باشگاه در قبال ورزشکارانی که عضو باشگاه نمی‌باشند
۱۱۶	مسئولیت مدیر باشگاه در مال تمامه عیان
۱۱۷	مباحث حقوقی تماشاگران
۱۲۶	حمایت قانونی از مدیران
۱۲۹	فصل سوم/ اصول و مبانی مرتبط با مسئولیت ناشی از عملیات ورزشی
۱۳۱	منابع قواعد و قوانین حقوقی در فقه و حقوق اسلام
۱۳۲	منابع حقوق ورزشی
۱۳۳	منابع شرعی
۱۳۴	منابع حقوقی
۱۳۵	قانون
۱۳۵	قانون اساسی
۱۳۶	قانون عادی
۱۳۷	مصوبات دولتی (تصویب‌نامه‌ها، آیین‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها)
۱۳۸	آیین‌نامه‌های اجرائی
۱۳۸	آیین‌نامه‌های انضباطی (مستقل)
۱۳۹	قواعد فقهی مرتبط با ضمان ناشی از عملیات ورزشی
۱۳۹	قاعده تحذیر
۱۴۲	شرایط اعمال قاعدهی تحذیر
۱۴۲	هشدار مؤثر بوده، یا خطر متناسب باشد

۱۴۲.....	وصول هشدار به مخاطبین (درک خطر از جانب مخاطبین)
۱۴۳.....	امکان اجتناب از خطر(شرط تمکن از عدول).....
۱۴۴.....	قانونی و مشروع بودن فعل هشدار دهنده.....
۱۴۵.....	شرط اصابت بدون علم.....
۱۴۵.....	قاعده اقدام.....
۱۴۶.....	قابلیت لاضرر.....
۱۴۹.....	مبانی حقوقی مسئولیت مدنی ناشی از عملیات ورزشی.....
۱۴۹.....	نقص.....
۱۴۹.....	ضرر.....
۱۵۱.....	مبانی حقوقی مسئولیت مدنی ناشی از عملیات ورزشی.....
۱۵۳.....	عدم وجود سوء قصد.....
۱۵۴.....	رضایت مجنی علیه.....
۱۵۶.....	اجازه قانون، عرف و عادت.....
۱۵۸.....	دیدگاه فقها در حقوق ورزشی.....
۱۶۷.....	فصل چهارم/ بررسی فقهی و حقوقی مسئولیت ورزشی و احکام و قوانین
۱۶۹.....	بررسی فقهی مسئولیت ناشی از حوادث ورزشی.....
۱۷۲.....	بررسی حقوقی مسئولیت کیفری ناشی از حوادث ورزشی.....
۱۷۲.....	عدم وجود قصد مجرمانه.....
۱۷۸.....	اجازه قانون.....
۱۸۰.....	مسئولیت کیفری ناشی از عملیات ورزشی در مقررات قانونی.....
۱۸۴.....	ورزشکاران.....
۱۸۶.....	سایر شرکت کنندگان در فعالیت های ورزشی.....
۱۸۶.....	مربیان و سرپرستان.....
۱۸۷.....	ترتیب دهندگان رقابت های ورزشی.....
۱۸۷.....	سرداوران و داوران.....
۱۸۹.....	پزشکان و امدادگران.....
۱۹۰.....	اعمال قانون مجازات اسلامی.....
۱۹۰.....	عملیات ورزشی.....
۱۹۴.....	حوادث ورزشی.....
۱۹۵.....	عدم نقض مقررات مربوط به ورزش.....

۱۹۹.....	عدم مخالفت مقررات ورزشی با موازین شرعی.....
۲۰۴.....	ملاک تطابق یا مخالفت مقررات ورزشی با موازین شرعی.....
۲۰۷.....	مرجع تشخیص مخالفت مقررات ورزشی با موازین شرعی.....
۲۱۲.....	برتری ضوابط قانونی بر مقررات ورزشی.....
۲۱۴.....	تلقی جرم در عملیات ورزشی.....
۲۱۵.....	خرابان دیده در حوادث ناشی از عملیات ورزشی.....
۲۱۶.....	نشان خطای ورزشی.....
۲۱۸.....	وقف خطای ورزشی.....
۲۲۱.....	احد برات قبیله ورزشکار.....
۲۲۵.....	فصل پنجم / نگاه به مسوولیت‌های ورزشی.....
۲۳۲.....	سخن آخر.....
۲۳۵.....	منابع و مأخذ.....

سخنی با خوانندگان

در عصر حاضر ورزش به یکی از پرطرفدارترین موضوع‌های مورد توجه انسان تبدیل شده است و گسترش ورزش با مطرح شدن مسائل جدید همراه بوده است، از جمله این مسائل مسئولیت‌های مدنی و کیفری ناشی از عملیات ورزشی است. این نوع مسائلیت‌ها صورت‌های مختلفی دارد و دعاوی جدیدی را در دادگاه‌ها مطرح کرده است. لذا قانونگذار نیز آن را از نظر دور ندانسته و در بند ۱ ماده ۱۵۸ قانون مجازات اسلامی بیان می‌کند: «عملیات ورزشی و حوادث ناشی از آن، مشروط بر اینکه سبب حوادث، نقض مقررات مربوط به این ورزش نباشد و این مقررات هم معایر موازین شرعی نباشد» قابل مجازات نیست.

از طرفی مبنای فقهی ضامن در حادثه ورزشی قاعده لا ضرر و تحذیر می باشد و در اینجا هم اگرچه ورزشکار به ورزش ضرر می‌تواند رساند، اما ضرر است ولی چنانچه ضربات صدمه زننده با قصد مجرمانه باشد مسئول است. پژوهش حاضر به روش توصیفی - تحلیلی به شیوه کتابخانه‌ای، با ابزار فیش برداری و نتایج با استفاده از استنباط و استنتاج از داده‌های علمی انجام شده است. به‌طور کلی نتایج تحقیق بیانگر این است که چنانچه رفتار ورزشکار خاطی، ناشی از بی احتیاطی یا بی مبالائی باشد، مسئولیت حقوقی و مدنی ایجاد خواهد کرد و در صورتی که رفتار ورزشکار خاطی، ناشی از فعل عمد باشد، علاوه بر ایجاد مسئولیت مدنی، مسئولیت کیفری را نیز در بر خواهد داشت.

این موضوع در حالی است که اگر هیچ کدام از موارد مذکور وجود نداشته باشد، در این صورت، به جهت پیش بینی و احتمال بروز صدمات و جراحات که در ورزش حرفه‌ای اجتناب ناپذیر است، مسئولیتی برای ورزشکار در بر نخواهد داشت. بر اساس دیدگاه برخی از فقها و استادان به قواعد کلی نظیر «لا ضرر» پرداختن به ورزش‌هایی که در آن‌ها احتمال

۱۲ ■ نگاهی به مسئولیت‌های ورزشی

صدمه و آسیب بالا است، حرام بوده و در صورتی که ایجاد صدمه از سوی یک ورزشکار بر ورزشکار دیگر باشد، ورزشکار صدمه زننده، ضامن خواهد بود.

مصطفی باقری

www.ketab.ir